

Affiche de thèses.

Numéro d'inventaire : 1980.00013.4

Auteur(s) : Hilaire Moulet

Type de document : affiche

Éditeur : non renseigné (Montauban)

Imprimeur : P.Crosilhes

Période de création : 2e quart 19e siècle

Date de création : 1827

Description : Une feuille aux bords déchirés et froissés. Le coin supérieur droit est déchiré. La feuille est trouée en un endroit de la pliure médiane.

Mesures : hauteur : 600 mm ; largeur : 460 mm

Notes : Affiche annonçant les thèses de philosophie que doit soutenir Hilaire Moulet, élève du Collège de Montauban, pour le baccalauréat, le 28 août 1827. Les propositions appartiennent à trois des sections classiques de la philosophie: logique, métaphysique, morale. Le texte est encadré d'une frise constituée de motifs grotesques et de rinceaux. En haut, une estampe représentant les armoiries de l'évêque de Montauban, avec la devise "Lilium inter spinas".

Mots-clés : Affiches de thèses et d'exercices publics

Filière : Université

Niveau : Supérieur

Autres descriptions : Langue : Français

ILLUSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO ECCLESIE PRINCIPI

Ludovico-Guillemo-Valentino DU BOURG,

EPISCOPO MONTALBANENSI.

se suasque Theses dedicat

Gilaria Moulet, Collegii Montalbanensis alumnus

— Disputationem aperient dilectissimi condiscipuli PROSPER CAUSSE, et CLAUDIO COUTIÉ, à Litteris Baccalaurei; sieque inchoata Thesi, argumentabuntur Adstantes, ad cujusque arbitrium.

I.

SUNT prima Principia, que ipsam constituent Rationem humana. His innoxia fundamenta Philosophia, suas cognitiones modo statuit inconcessu, et idcirco definiti potest: Scientia ex primis principiis lumine naturali deducta. Quinque constat paribus, nempe, Logica, Metaphysica, Morali, Mathesi et Physica.

II. LOGICA.

DUPLEX est Logica, altera naturalis, quae non acquiritur, sed à summo Creatora data est in nobis; altera artificialis, per regulas certas ad verum dirigens, et priorem aliquando vagos dicens, anicu preludente face. Hujus actum evolviuntur, agendo de Ideâ, JUDICIO, Ratiocinio et Methodo.

III.

Quicunque menti percipitur vel est substantia vel modus. Qualibet idea in se spectata est necessaria simplex; ratione autem objecti rursus est simplex, sed quoque potest esse composta. Sub alio respectu est adventitia, factitia, abstracta, abstractio, relativa: Hec ultima idem species scientiarum progressus plurimam inservit, cum ex unâ ad aliam ducat ideas, et ita cognoscimus seriem et quasi textum efformet. Triplici exprimuntur ideas signo, Gestu, Voce et Scriptura, inter quae, ut patet, vox primum locum sibi vindicat. In hoc loco statutum ad pricipium verborum significacionem addi secundariam, ex stylis coloribus et figuris, ex certo vocis sono, et impriuimus ex usu communis. Non igit mirandum est quod plurimae voces in immensum discrepant, quamvis ex precipuo sensu idem sonare intelligantur.

IV.

IDEAS mens conjungit vel separat, sieque efformatur JUDICIO: illud verò diversis stabilitatibus motivis quorum vim perpedimus. Inexpugnabilis dat certitudinem Evidentia. Sensus intimus est motivus infallibilis judicandi de iis que aguntur in animâ. Sensuum Relatio certa quoque est, dummodo sit constans, uniformis et cum ratione consensit.

V.

Nesci autem devenimus ad insignem questionem de hominum testimonio. Dantur signa quibus certò cognosci potest quoniam sit infallibile. Ex illo facta nobis coeva absque errore innoscere possunt. Ex illo etiam facta vel antiquissima ad nos tutò defensur, opem suam ministrantibus tunc Monumentis publicis, tunc Traditione oralis, tunc imprimita Historiâ. De factis supernaturalibus eidem vi pollet illud testimonium, nam eodem modo probari potest testes nec deceptos nec deceptores esse. Cum igitur talibus fundamentis sit factorum certitudo, rejeciendum est dubium universale circa facta, absurdum illud systema, quod Ratio aversa tuetur.

VI.

JUDICIO extrâ mentem prolatum vocatur *Propositio*, que est simplex, composta et complexa; dein affirmans aut negans, vera

aut falsa; denique universalis, particularis, singularis, etc. De his omnibus hic latior modo agere non licet, p[er] materia copiâ.

VII.

Si ex uno vel pluribus iudicij aliud deducatur, fit Ratiocinio. Expressum lingua interpretar[em] vocatur Argumentatio, cuius varie numerantur species, ut Dilemma, Sorites, Inductio, Exemplum, etc., sed principiū Syllogismos, de quo tradidus oculis regula Veterum, unicam verò Recentiorum. Quibus ita statutis, notis variis vitanda sohismata, per quae error, veri ducto colore, fucum facere conatur.

VIII.

AP[er] VERUM invenientium aliave demonstrandum requiritur series et lucidas ordo, id est, Methodus, que duplex est, Analytica et Synthetica. Hec et illa nō sunt commoda. Non minus prodesse potest Carthesii Methodo, quo consistit in dubio facto de omniibus donec evidenter noscantur firmis stabilitate principia. Vix annotare opus est hoc dubium non confundendum esse cum effectivo dubio Pyrrhonistarum.

IX. METAPHYSICA.

RATIOSCITI armis instructa mens ad majora tendit. Quid autem maior, quid praestantis quia, excuso quasi terre pulvere, sublimè ferri, Dei existentiam et attributa meditatione complexit, et deinceps ipsius anime naturam et dignitatem sedulò indagare? Jam verò hoc agit Metaphysica, de Deo disserens in Theodiceo, et de mente humana in Psychologia.

X.

EXISTIT Deus. In hujus primaria Veritatis argumentum elucet in ore pulcherrimo ordo; materie motu supremum probat Motorem; formatio corporis nostri, cogitandi facultas, mira corpus inter et anima conjugato divinum sibi reponunt auctoriter. Inter haec, datur unusquis popularum consensus. Deum existere refressit; insuper Lex naturalis, in unoquaque nostrâ exarata, Legislatorum nunciat; et conscientiae stimuli sceleris Ultorum indicant. Denique omnia entia que nos circumducent, habent voces: Nos continguntur sumus; existit igitur En necessarium et exterum, quo creante, ipsa existimus.

XI.

APERTISSIME veritati quid opponit Atheus? Absurda systemata, conatu magno, inutili tamen. Etenim effugiet Ratio, et vanescit Systema Epicuri, ex atomorum fortuito concursu efformantibus terrarum orbem, tam mirando constantique conspicendum ordinat; vanescunt simili somnia academicorum, ex cogitatione eternorum orbem, qui tot refert novitatis signa. Refelluntur sophismata Inmaterialistarum, qui negant existere corpora, et admittunt spiritus soli, et aeternos quidem, indigneantur Ratione sic intitum habentia aeterna dici. Dementia convincit Spinoza, qui assertum unicam existere substantiam, diu contra multiplex est, ut evidenter probatur. Sic patet Atheismi absurditate, tandem ostenditur quod fata si malis illa exercenda opinio.

aut falsa; denique universalis, particularis, singularis, etc. De his omnibus hic latior modo agere non licet, p[er] materia copiâ. **XII.** JAM verò nos vocant divina Attributa. Dei unitas invictis comprehenduntur arguments. Absurda itaque sunt duo Manicheorum principia: cum illis nullum ob h[ab]ent et mali permissionem evolare possunt; et præterea malum cuiuscumque generis existere potest sub ente unico summè bono. Deus hominum actiones liberas prævidet: hic quidquid oponatur, semper inconcessum manet. Deum futura nosse, nec minus certus est nos in intimo corde et scire, et sentire, et demonstratum habere nos esse liberos. Est Deus omnipotens, summè intelligent, summè sapiens, summè justus. Omnibus providentia sua invigilat.

XIII.

PSYCHOLOGIA agit de mente humana. Eam statutus esse immaterialis, quod invicte probat ex cogitandi facultate, ex variis sensationibus, ex proprietatis materia, ex absurdis quo defluant sententiis Materialistarum. Itaque mens in se est immaterialis, cum enim sit simplex, nullum in se habet dissolutionis principium; sed quoque extincio est immaterialis, nam à Deo justo servatur caducus superetes corpori, quod ubi suo pulvri redditur, Anima ad vitam futuram pergit, ut virtus premium vel sceleris ponam accipiat; idque probamus ex opposita in terris probi et improbi sorte, ex utriusque diversis votis, ex summa Dei sapientia et sanctitate.

XIV. MORALIS.

SCIENTIA MORALIS, actus humanos ad honestatem dirigens, triplices officiorum genus nobis exponit. Deo in omnia supremum habentis Dominum, Creatori Benefactori nostro debetur Cultus interior et exterior, quem prescribit ipsa natura Alius est cultus qui dicitur supernaturalis seu Religio Christiana. Ille demonstrat possibilis Revolutionis divine, illiusque existentia. Similiter ostenditur quoniam illa indigerent homines, cupiditatibus obsecrati.

XV.

Homo natus est ad Societatem, ad illamque à Deo destinatus est: haec prolatore propositio ex hominis necessitatibus et naturâ, ex ejus propensionibus que illus ad societatem impellunt, ex ipsius facultatibus, à Domino dati, que inutiles jacent sine societate. Buit igitur sistema J. J. Rousseau contendentes homines à naturâ destinatos esse, ut belluarum instar, in silvis, in agris, segregati agerent vitam. Buit pariter Hobbes systema, dicatis homines natu mos esse ut vivent in statu belli omnium contra omnes Postremo traductur hominis officia erga societatem, cuius Principi legitimo debetur amor et obsequium.

XVI.

Officis quoque astringitur homo erga se ipsum: quia spectant tunc ad animam, tunc ad corpus. In duplice Societatis pestem insurgit moralis, has statu[m] propositiones: nulli est licetum se ipsum propriâ voluntate interficere; illiciuntur singulare certamina seu duella; quia autem sic vetat, ex Dei iuribus et lege, ex commodo societatis probabilis demonstrat.

Has Theses, Deo duce, auspice Dei-pard, et Præside JOANNI-LEONIDA TIEYS, Philosophie Professore, tueri conabuntur Hilaris MOULET, in Collegio Montalbanensi, die viginti octavo mensis Augusti, anno 1827, hora quartâ pomeridiana.

Vixim Tolose die 22 Augusti, anno 1827.
REGIA ACADEMICA RICURS, S. A. LABROUY.

APUD Pv. CROSILHLS, D. D. EPISCOPI TYPGRAPHUM. 837.

MONTALBANI,